

Program:

Otvorenje skupa 10,00 – 10,30

- ❖ Prigodni glazbeni program – Vokalni sastav Ogranka Matice hrvatske u Bjelovaru
- ❖ Pozdravne riječi organizatora

Izlaganja (10,30 – 11,30)

- ❖ *Profesor Dragutin Grganić* – Dubravka Grganić Rožman, prof., mr. sc. Zorka Renić, Valerija Turk Presečki, prof.
- ❖ *Eduard Špoljar, pedagog i kazališni redatelj* – Mladen Medar, dipl. arheo. i dipl. pov. umj.
- ❖ *Karla Kolesarić – zaboravljena književnica i humanitarka* – Slavica Trgovac Martan, mag. nov.

Stanka (11,30 – 11,50)

Izlaganja (11,50 do 12,30)

- ❖ *Bjelovarski gradski načelnik Dražen Kvaternik (1932. – 1935.) – od šestosiječanjskog režima do bazena »Draženovac«* – dr. sc. Željko Karaula
- ❖ *O životu i radu Vladimira Grdinića* – Željka Barlović Ferencak, mag. pharm.

Rasprava (12,30 – 13,00)

Moderatorica: Ivana Blažeković, mag. bibl.

Pokrovitelji:

Grad Bjelovar

Bjelovarsko-bilogorska županija

Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog
zboru Bjelovar

Državni arhiv u Bjelovaru

Ogranak Matice hrvatske u Bjelovaru

Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Gradski muzej Bjelovar

DRŽAVNI ARHIV U BJELOVARU

maticahrvatska

NARODNA KNJIŽNICA
„PETAR PRERADOVIĆ“
BJELOVAR

MUZEJ BJELOVARA

znanstveno-stručni skup

»GRAD SU LJUDI«

14. lipnja 2024. godine

Gradski muzej Bjelovar,
Multimedijska dvorana Željka Sabola,
Trg Eugena Kvaternika 1/II

Skup se odvija u okviru
kulturne, zabavne i turističke manifestacije
Terezijana.

Grad su ljudi – u temeljima našeg identiteta

Svoje smo spoznaje i živote naslijedili od osoba koje su stvarale povijest pomoću međusobnih odnosa s drugim ljudima i prirodom. Te nam znamenite osobe pomažu stvoriti pozornicu na kojoj će današnji i budući naraštaji igrati svoje životne uloge.

U Gradu Bjelovaru održava se, razvija i njeguje od 1996. godine turistička, kulturna i zabavna manifestacija pod nazivom *Terezijana*, koja je inspirirana djelom carice Marije Terezije i utemeljenjem Grada Bjelovara 1756. godine. Na znanstvenom skupu *Bjelovar i kraljica Marija Terezija: povijesne veze* održanom 2021. godine Akademijin Zavod u Bjelovaru predstavio je ideju o potrebi održavanja programa s nazivom *Grad su ljudi*. Tako je *Terezijana* dobila novi znanstveno-stručni sadržaj.

Što je grad? Već je znameniti William Shakespeare, engleski književnik čija su djela najizvođenija na svjetskim pozornicama, na to pitanje odgovorio – to su ljudi! To su pojedinci, nama poznati ili nepoznati, koje možemo susresti primjerice na ulicama našeg grada, u muzeju, arhivu, knjižnici, školi, crkvi, tržnici, lijepo uređenom parku ili kafiću, bilo da su u gradu rođeni, bilo da su u njemu našli, iz različitih razloga, svoje mjesto boravišta i osiguravanje egzistencije. I svi smo danas ovdje, u suvremenosti, svatko sa svojom ulogom. Koju ulogu odaberemo i kako je odigramo na pozornici života, osigurat će nam određeno povijesno mjesto. Vrijedno nam se stoga upitati: Što smo (u)činili i kako će nas pamtiti?

Stoga je cilj ciklusa predavanja *Grad su ljudi* podsjetiti na osobe koje su bile značajne u povijesti Bjelovara, koje su bile najbolje u svojim djelatnostima djelovanja, primjerice u umjetnosti kao specifičnoj duhovnoj djelatnosti (književnost, kiparstvo, slikarstvo, arhitektura, film, ples, glu-

ma), u zdravstvu, gospodarstvu, sportu, odgoju i obrazovanju, znanosti i znanstvenim istraživanjima. Autori u svojim izlaganjima nastoje prikazati dvoje: prvo je život i životni put osobe, čime se prikazuju okolnosti u kojima se razvijala i motive koji su je vodili u zapaženom djelovanju, i drugo, prikazuje se stvoreno djelo i njegova povijesna i suvremena važnost za zavičaj i društvo.

Osobe o kojima su govorili u održanim izlaganjima: Simo Blaževac, gradonačelnik Bjelovara 25 godina, prim. dr. Ljubica Bosner, prva bjelovarska kirurginja, Hubert i Ignjat Diviš, češki redovnici, utemeljitelji školstva u Bjelovaru, Antun Cuvaj, pedagog, školski nadzornik, autor kapitalnih povijesnih djela o hrvatskom školstvu, Jacob Fleischmann, bjelovarski knjižar, nakladnik i tiskar, dr. med. Elza Rajski, Rudolf Strihal, profesor, Ernest Kramberger, ravnatelj bjelovarske realne gimnazije, Nikola Aschenreiter Rudolf Fingerhut, zadnji zapovjednik 16. pješачke pukovnije.

Znanstveni interesi istraživača odredit će znamenite osobe o kojima će pisati. Međutim, neka nam bude dopušteno spomenuti tek neka imena čija nam djela mogu pomoći sagledati i razumjeti okolnosti u kojima su nastajala i vrijednosti koje su zastupali i stvorili. U umjetnosti, primjerice u književnosti, nezaobilazna su imena: Dragutin Klobučar, Lujo Varga Bjelovarac, Josip Cvrtila, Zlata Perlić, Eduard Špoljar, Krsto Špoljar, Karla Kolesarić, Josip Biškup, Branko Kreštan, Milan Taritaš, Željko Sabol, Vladimir Bažant, Mirko Sabolović. Slikarstvo, kiparstvo, skulpture, arhitekturu i karikaturu obilježili su, među ostalima, Josip Hohnjec, Ante Kuman, Nasta Rojc, Josip Zeman, Ivo Friščić, Zdenko Stričić, Davor Salopek, Branko Medak i dr. Filmsku i glazbenu umjetnost obilježili su Boris Buzančić, Nada Kareš Richter, Andrija Konc, Milan Stahuljak, Vladimir Stahuljak, Boško Petrović, Ivo Robić i dr. Muzikologiji i etnomu-

zikologiji, etnologiji, skupljanju narodnog blaga značajan su prinos dali Zvonimir Lovrenčević, Juraj Matunci, Gordana Matunci i dr. Značajna djela u području školstva, odgoja i obrazovanja dali su npr. Imbro Antolić, Ivan Balaško, Stjepan Bosanac, Vladimir Janković, Boris Petz, Antun Tunkl, Marijan Tkalčić i drugi – Kamilo Dočkal i Đuro Szabo bili su zapaženi istraživači kulturne i crkvene povijesti. Josip Jagodić, Radoslav Akerman, Rudolf Miculinić dali su značajan prinos medicini dok su se Lavoslav Singer i Rudolf Wolf iskazali kao utemeljitelji bjelovarskog gospodarstva, a Rudolf Bičanić kao znanstvenik čiji je znanstveni interes bio gospodarstvo. Osobito istaknuto mjesto u povijesti Bjelovara imaju mnogi vrsni novinari, inicijatori osnivanja kulturno-umjetničkih društava, sportskih klubova i pojedinci koji su postigli osobne i kolektivne uspjehe, potom uspješni gospodarstvenici. Jedno od značajnih mjesta pripada osobama koje su postigle vrhunce u znanosti i umjetnosti priznate prema nacionalnim i međunarodnim kriterijima i vrijednostima te stekli status akademika kao što su Vojin Bakić, akademski kipar, Tomo Bosanac i Branko Souček u području elektrotehnike, Boris Petz, psiholog, Goran Tribuson, književnik, Edo Murtić, slikar i grafičar, Zvonimir Janko, matematičar.

S obzirom na to da je bjelovarska javnost zdušno prihvatila predavanja u ciklusu *Grad su ljudi*, dužni smo pružiti podršku povjesničarima i istraživačima da proučavaju život i djelo znamenitih osoba koje su stvarale i njegovale bjelovarsku povijest i identitet. Na ramenima tih osoba i njihovim djelima nastavljaju se odgajati i stvarati ljudske vrijednosti i novi kreativni naraštaji jer je uvijek lakše ići dalje i stvarati ako znamo što se ranije događalo. Takvo nam se obzorje nastoji prikazati osvrtima na život i djelo znamenitih osoba našega Grada.

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar